

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy óra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

Füzes, Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

Az Apponyiék nagy meg- ütközése! . . .

Október 23.

(T.) Lesz-e kompromisszum, nem lesz-e kompromisszum? A nemzeti párt organumainak ezért fáj most a fejük és keresik kákán a csomót hogy a házassági javaslatba beleköthessenek, ez lévén szándékuk kezdettől óta. Mert hogy bele fognak kötni, azt tudtuk. S vajjon ki ne tudta volna? Van-e Magyarorszában oly jámbor halandó, aki föl tette volna akár Apponyiról akár pártjáról, hogy a reformok bármelyikét is szónélkül, avagy helyeslőleg fogják fogadni? Van-e Magyarorszában olyan jámbor halandó, aki fölteszi az urakról, hogy bár ki légyen kormányon és bármily csodadolgokat műveljen, olyan kormány lehet, és olyan dolgokat művelhet, hogy ők azt helyesléssel fogadják, hacsak nem Apponyi-kormánynak hívnák, melynél persze hogy különbb, széles e világon nem lenne.

És kérjük, van-e Magyarorszában oly jámbor halandó, aki a kormány reformjavaslataitól azt várta, hogy amint azok az uralkodónak fölterjesztek, az uralkodó megveregeti a Wekerle vállát és azt mondja: Ember vagy fiam! Ez a javaslat olyan fain, hogy én abból

sem elvenni, sem abhoz hozzáadni nem tudok, hanem elfogadom szóról szóra?

Aki ismeri ennek a javaslatnak nagy históriáját, papok lázadását, népgyűlések tartását, fölliratok ógyártását, pápai beavatkozást, püspöki konferenciákat, pártok széthullását és hajbamenését, törvényhatóságok peticióit és bizalmi szavazatait stb. az mindenesetre tudni fogja, hogy ez nem valami könnyű dolog s ha úgy lesz szerkesztve, hogy fölül is meg a papoknak is tetsék, akkor nem igen fog tetszeni alul, ha pedig úgy lesz szerkesztve, hogy alul tetsék, akkor meg nem fog tetszeni fölül. Hát hogy legyen most már szerkesztve? És szeretnénk látni olyan beszélő Apponyit, a ki ezt a javaslatot mindkét fél kielégítésére megtudná szerkeszteni.

És mióta világ a világ, mi szokott történni ilyenkor? Vagy háború, amit rettentően szeretnének Apponyiék, vagy kibékülés, kiegyezés azaz kompromisszum, de amit rettentően nem szeretnének Apponyiék. És mivelhogy magunk is kompromisszumot hisszünk és hittünk mind azelőtt mind jelenleg, mert a Wekerle részéről sem ukázt sem ultimátumot nem képzeltünk, hanem képzeltünk valami okot és módot, amely szerint a dolgot valahogy majd csak nyélbe ütjük, hát most Apponyiék, persze, akik maguk is azt képzelték, rettentően adják a meglepettet és nagy akcióra

készülnek. Aki pedig ezt jó előre nem így tudta, annak a politikai belátását nem irigyeljük.

És most lármázni fog az ellenzék, hogy ez mégis borzasztó, ez rosszabb a semminél, ezt nem fogadhatja el, aki hazáját szereti és még hozzá józan ember. Apponyi már kombinálgatja a „remek“ szónoklatot és Ugron az ugrálót, csak Eötvösékről nem tudjuk még, hogy mit gondolnak: de bár mit gondoljanak is, az az egy mindenesetre tény, hogy a szabadelvűpárt mégis csak többségben vagyunk.

Ezért tiszteljük az eszét Wekerlének. Mert nemcsak arról volt itt szó, hogy udvart megnyugtasson, papot megnyugtasson, hanem arról is, hogy a szabadelvű pártot szét ne ugrassza. Méltóznak tudni, hogy itt is vannak buzgó katolikusok, akiket kapacitálni nem éppen könnyű dolog. És nem kell elfelejteni a főrendiházat se, mely ugyancsak akaratoskodik. Mindezeket pedig összevéve, Apponyiék megvoltak győződve szentül, hogy Wekerlének beletörik a bicskája. A szabadelvű párton is nagyon sokan féltették, csak mi nem. Mi folyton azt hittük, vallottuk, irtuk és mondtuk hogy: nagy ész az uraim, nagy ész! olyan egy diplomata az, mintha soha nem csinált volna egyebet s úgy tuljár a mindennapi észjáráson, — a milyen pedig

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Kis kertemben . . .

Kis kertemben hervadnak a virágok,
A napsugár bágyadtan süt reájuk,
Nincs már élet a kihűlő sugárba,
Nem nyílik több rózsabimbó
Az őszi nap csókjáia.

Gyönyörűség volt e kis kert a nyáron
Üde mosoly fakadt minden virágon
Örömmel telt el a szívem, ha láttam —
Rád gondoltam ifjúságom
A mosolygó virágban.

Elrepült a mosoly, elszállt az illat,
Vége, vége a virágnak, elhervadt;
Pedig milyen kedves volt az élete,
Soha, soha nem bántottam,
Nem téptem le egyetlen se.

De most mégis hadd kötök egy koszorút
Óh! hadd kötöm bele e gyászt, e nagy bút . . .
Egy koszorút mindenszentek napjára,
Porladozó jó szüleim
Virágtalan sirjára.

Várady Ferencz.

Az erény jutalma.

— Irta: **Vértesi Arnold.** —

(Folyt. és vége.)

Párisból kevés hír hallatszott az eltűnt felől, Csak Komoróczy gróf inasa, a ki urával Párisban járt, beszélte a kesegő anyának, — hogy ne busuljon a leánya után, nagy dáma az, a ki szoárékat ad s bárók, grófok járnak hozzá, még hintója, lova, libériás kocsisa is van. Olyan jó módban, pompában él, hogy vissza sem kívánczik többé.

Hogy, hogy nem, eljutott ennek a híre Zsófiához is, a ki már akkor jóval tuljárt a huszadik évén s a mindennapi és sok éjjeli szakadatlan munkában kezdett már hervadni. Arczának fiatal, üde színe eltűnt s afféle penészes sápadtság foglalta el helyét, melle beesett s egy idő óta erő-en köhécselt.

Szabad levegőt és pihenést tanácsolt az orvos. De édes istenem! hol vegyen szabad levegőt és pihenést egy szegény leány, a kinek éjjel-nappal dolgoznia kell, hogy nagynehezen eltarthassa magát és beteges édes anyját?

Dolgozni, dolgozni szüntelen, mialatt továbbtűnnek a napok, az évek, az ifjúság, az egészség, a remény. A varrógép zakatolása elriasztja az ábrándokat, melyek csalóka hitegetéssel aranyozták be a jövő képeit. Egész sivárságában látja maga előtt az életet.

S a mint lehajtja fáradt fejét és eszébe jut annak a másik leánynak a sorsa, a ki fényben, pompában él, kimondhatatlan keserűség fogja el szívét. Lett volna becstelen, mint az a másik, lett volna hitvány czégyeres, bocsátott volna áruba magát, most kényelemben élhetne, nem fenyegetné a nyomor, az éhenháza, ha egszer majd beteg lesz, ha nem tud dolgozni.

Épp akkor ment el az ablak előtt az a bizonyos első emeleti ur. Nagyon megvénült már s csak úgy huzta maga után a nyavalyás lábait; de még most is kacsingatott a csinos leányokra. Vad kétségbeesett gondolat villant át a szegény leány agyán, valami olyas, mint mikor valaki a negyedik emeletről akar leugrani vagy a Dunába akarja ölni magát.

De mégis inkább a Dunába! Százszor inkább. Reszketve vette ujra kezébe a munkát, szíve hevesen dobogott s arcza lázasan kipirult.

Anyja csodálkozva nézett rá. A szegény, együgyű asszony távolról sem sejtette, hogy mi mehetett végbe gyermeke szívében, csak azt látta, milyen szép így kipirult arczezal, fénylő szemekkel, bizony lehetetlen, hogy bele ne szeressen valami fiatal ember, természetesen valami jóállású fiatal ember, akinek tisztességes évi jövedelme van s aki egyszer csak előáll és megkéri a Zsófiika kezét.

A jó asszony még mindig azzal biztatja magát, mert hiszen igaz-ágnak csak kell lenni a világon. A derék leányoknak derék férjet kell találni s a czudaroknak el kell veszni a szemétdombon.

De a leány sem ámitja már magát. Tudja hogy az olyan szegény varró-leányokat csak szeretni szokták, de nem nőül venni, legföljebb valami hánytvetett ember, aki annak a szerencsétlen nőnek a kézimunkájából akar tengődni, vagy valami szurtos, mocskos gyári munkás, a kinek a feleség olcsóbb, mint a szerető s aki eldöntgeti az egyiket csak úgy, mint a másikat, ha este részegen jön haza.

A leány remegve harapta össze ajkait. Utálatos, ijesztő képek nyargaltak át

legtöbb, hogy nem is képzelik Apponyiék. Es ime itt a kompromisszum!!

S vajjon mi az a kompromisszum? Hát úgy betű szerint szóról szóra, nem ismerjük mi sem, de annyit tudunk, hogy abba beleértendő az udvar, a klérus, a főrendiház, meg a szabadelvű párt is. És ez rettenetes: már t. i. Apponyiékra nézve. Nem is csinálnak most egyebet minthogy a kompromisszum ellen lázítanak, de hogy mily sikerrel? Azt a jövő fogja megmutatni.

— **Vaszary és Schlauch a polgári házasságról.** Az igazságügyminiszter tudvalevőleg megküldte a kötelező polgári házasság törvénytervezetét a főpapoknak, hogy véleményt mondjanak róla. Vaszary Kolos hercegprímás és Schlauch kardinális már betérjésztették memorándumukat a javaslatról. A két vélemény közül mint a B. H. értesül, Schlauché fölötté terjedelmes és erősen megokolt. Mind a két memorandum főargumentuma abban van, hogy a kötelező polgári házasság behozatala esetén milyen rendkívüli bonyodalmak származnak a családjog terén abból, hogy lesznek ezután egyháziilag érvényes, de államilag érvénytelen és viszont egyháziilag érvénytelen és államilag érvényes házasságok. Ezen — mondják — nem segít a javaslatnak az a paragrafusa sem, melyben az van, hogy a pap csak a polgári kötés megtörténte után esketheti össze a feleket, mert a katolikus pap igen sok esetben nem fog olyanokat összekötni, a kik polgári uton már házastak. A memorándumoknak az a konklúziója, hogy a polgári házasság szükségtelen és fölösleges. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter e vélemények beérkezése után újból összehívta az ánkéteket, mely annak idején megállapította a polgári házasság tervezetét, s abban résztvevő szakemberekkel akarja megczófoltatni a főpapok memorandumát. Ezzel a czófolattal és még bővebb megokolással megy föl a királynak újra a javaslat, melyet a miniszter változatlanul akar föntartani. Az ánkét még egyre folyik.

agyan. S úgy rémlett neki, mintha a távolból látná, hogy integet gyorsan a vörhenyes haju Liza: hát érdemes ezért becsületesnek maradni? Hát nem volna okosabb követni az én példámat?

Hol találjon menedéket a szegény leány a kísértés e nehéz óráiban? Ki támogatja? Ki védelmezi? Hol a mesebeli tündérherczeg, aki majd eljön megváltani?

Oh, a herceg, akit ígértünk olvasóinknak, az Madame Liza kaczerán autorozott kis szalonjában ül Párisban. Még pedig valóságos herceg, egy agylágyulásban szenvedő spanyol herceg, aki reá mereszi mumia-szeméit a pikáns divathölgyre s bambán mosolyogva éppen abban fáradozik, hogy Vicomte de Tremouilletől minden áron eltántorítsa.

— Érti, Liza? Minden áron.

Liza nevetve nézi ő hercegsége erkölcsösét:

— Igazán: minden áron.

S a vörösbaju Lizának, a ki már átment száz ember kezén s mindegyiknek rajta maradt valami rendkívüli falatra: egy hercegi koronára.

— Nos, ha minden áron, hát én megmondom az árát! Csak egy menyaszonyi koszoruba kerül.

— Megbolondult Liza? — kiáltott fel a herceg, aki bármily bamba volt, ettől az ártól mégis prüszkölt.

Hát akkor hagyjon engem de Tremouilletnek, — hangzott a Liza kéréseivel teljesen válsza.

— Az talán nőül veszi?

Liza kaczagott. Hogy Tremouille vicomte őt nőül vegye? No ez bolond gondolat. Hanem

— **Minisztereiink Bécsben.** Wekerle miniszterelnök, Lukács kereskedelmi miniszter és Bethlen gróf földművelésügyi miniszter vasárnap Kálnoky gróf külügyminiszter elnöke alatt tartott közös miniszteri értekezleten vettek részt, melynél még Taaffe gróf miniszterelnök, Bacquehem marquis kereskedelemügyi miniszter és Zaleski miniszter is jelen voltak. Ezen közös miniszteri értekezleten megállapították az egyrészt Oroszországgal, másrészt Romániával legközelebb újra megkezdendő szerződési tárgyalásokra vonatkozó utasítások. Az orosz kormányának néhány héttel ezelőtt beérkezett jegyzékére, a mely az osztrák-magyar monarchiával kötendő legtöbb kedvezményt biztosító szerződésre vonatkozott, most már válasz fog küldetni Ausztria Magyarország részéről az orosz kormányhoz. A Romániával esetleg megkötendő szerződés tárgyában előreláthatólag rövid idő múlva újra kezdetüket veszik a szóbeli tárgyalások Bécsben.

— **Belföldi hírek.** (A Magyarországi és Romániai közt) elnyúló száztizennégy mérföld hosszúságú határvonalnak háromszögletesre való felmérését határozta el a belügyminiszter. — (Vállyi Árpád) orsz. képviselő állapota e hónap 19-ike óta határozottan jobbra fordult. — (Képviselelő-vállyi Árpád) Mező-Tegden tegnap közfelkiállással egyhaugulag Tegledy József nagybirtokost, szabadevű pártit választották orsz. képviselővé. — (Magyar nők koszorúja a honvéd-szóron.) A budai honvéd-szóron november 2-án teszik le ünnepélyesen a magyar-nők érekszorúját. Az ünnepélyre a disztért fényesen feldisítik s a térre csak belépti jegyekkel lehet majd jutni.

Debreczen és a lakbérosztályzat.

— Állami tisztviselők értekezlete. —

Debreczen, okt. 24.

A katonai lakbérosztályzat Debreczenre, különösen pedig a Debreczenben lakó állami tisztviselőkre nézve hogy mily helytelenül és séreimesen állapított meg: többször el volt

a herceg, az egészen más. Hogyha már a vicomte-ot el akarja hagyni ilyen kiaszott majomért, hát azt akarja, hogy abból legyen meg a hasna. Palotája fogata, az úgy is van, de neve még nincs s a herceg neve az éppen kapóra jött.

— A herceg kézzel-lábbal kapálózott ugyan ellene:

— Mit mondana a társaság? A rokonok? Az egész világ?

Csak hogy egy kéjszová bárgy emberrel, mialatt egy ölelő kar fonódik a nyaka körül, könnyű elbánni. Eh, minek törődni a világgal. Pár napig pletykálnak, aztán elfelejtik. A rokonok? Az az örökséges banda? No azoknak éppen jól fog esni, ha kicseppennek.

Azon aztán jót nevetett ő hercegsége. No az pompás tréfa lesz. Hogy fognak bámolni! Hogy fognak átkozódni és kétségbeesni! Ha még aztán egy gyerek is jönne...

Liza biztatta ő hercegségét, hogy az is meglehet.

Igy lett a szegény vasuti kalauz özvegyének a leányából hercegné, mely nagy eseménynek híre természetesen elterjedt itthon is, mert egy szerető anya mindig kész még trombitaszóval is hirdetni leánya dicsőségét, bármily czudarul viseli az magát s rongyos évenkénti ezer forinttal akarja bedugni édes anyjának a száját.

— Zsófia, Zsófia, — intette az öreg asszony a másik özvegy asszonynak a leányát — ha magát valaha ilyen szerencse éri, legyen jobb az édes anyjához.

A leány büszkén emelte fel a sok éjjeli munkától, virrasztástól sápadt, nemcs arczát;

— Engem nem érhet ily szerencse.

már az mondva lapunkban. E séreimes osztályozás ellen, mely Debreczent az igen magas lakbérek daczára egy rangba sorozza egészen más és olcsóbb viszonyokkal bíró apró kis városokkal, ez év tavaszán, midőn az állami tisztviselők fizetés rendezéséről szóló törvény végrehajtása megkezdődött, a debreczeni állami tisztviselők testületileg indultak orvoslast szerezni s városunk három országgyűlési képviselője által feliratot intéztek Wekerle miniszterelnökhöz, kérésüknek méltányos és igazságos elintézését kérelmezvén a miniszterelnöktől, kit a törvény felhatalmaz arra, hogy egyes városokat a szükséghez képest magassábrangosztályba helyezhessen át. Minthogy azonban ez ideig semmi pozitív tudomás nincsen arról, hogy a kérelem kedvező elintézését nyert volna, noha már az 1894 évi költségvetés előterjesztetett és azt a pénzügyi bizottság is keresztül tárgyalta, szükségét érezték az állami tisztviselők, hogy nyomasztó helyzetük mielőbbi javítását újból és pedig a költségvetésnek a képviselőházban való tárgyalása előtt illetékes helyeken megsürgessék. Ilyen előzmények után ilyen okok folytán hita össze Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő, ki már a multkori mozgalomnak és vezetője volt, a tegnapi értekezletet, melynek lefolyásáról tudósítónk következőkben számol be.

A városbáza nagy tanácsstermében számos állami hivatalnok, különösen a pénzügyigazgatóságtól és a bíróságoktól, gyűlt össze tegnap este Eötvös Károly és Lajos kir. tanfelügyelő meghívására a lakbérosztályzat megváltoztatása tárgyában. Az elnöki széket Eötvös K. Lajos foglalta el; a jegyzői toll vezetésére Balassa József főreáliskolai tanár kéretett fel.

Az elnök beszámol a multkori mozgalom eredményéről, már t. i. amennyiben eredménynek lehet nevezni azt. Először is felolvassa Körösi Sándor orsz. képviselőnek hozzá intézett levelét, mely szerint ő, Király Ferenc és Thaly Kálmán átadták a miniszterelnöknek a debreczeni állami tisztviselők feliratát a lakbérosztály megváltoztatása iránt s külön előterjesztésükben is kellőképen bebizonyították a kérelem alaposágát és igazságát. Wekerle igen nyájasan fogadta őket, mindjárt akkor átadta a feliratot, meghallgatta és figyelembe vette ama felvilágosításukat, hogy Szeged és Pozsony kedvezőbb lakbér viszonyai daczára magasabb osztályban vannak, mint Debreczen. Végül pedig kijelentette a miniszterelnök, hogy „a debreczeni állami tisztviselő urak számlásügyén legközelebb segíteni fog.” Képviselőink — mint Körösi Sándor írta — meggyőződést szerettek, hogy ez a kérelem teljesíteni fog s különben is mindenképp rajta lesznek, hogy a biztató ígéret beváltassék. Ezeket tartalmazta a levél.

Elnöklő tanfelügyelő azóta is résen volt s bizott abban, hogy három képviselő közbenjárása folytán kedvező elintézés fog nyerni ügyök. S ime ma már nyilvánosság elé került a jövő évi költségvetés és nem látják, hogy a debreczeni lakbér emelés benne volna, de azt sem tudjuk, hogy nincsen-e benne. Szükséges tehát, hogy az érdekeltek újból lépéseket tegyenek és napi rendre hozzák az ügyet. E czélból két kérdést vet fel:

1. Miután már a mult alkalommal is indítványozva volt, hogy a város keresteseik meg az iránt, hogy felirattal támogassa az állami tisztviselők kérelmét: nem kellene-e csakugyan fölhívni a várost, hogy ez is fölterjesztéssel éljen? Ó azt az információt nyerte a multkor, hogy a város is felir; az ügy interpellatív tárgyát is képezte már a közgyűlésen, de az ő tudomása szerint arra ez ideig válasz még nem adatott.

2. Nem volna-e czél- és időszerű a főispánt és a többi debreczeni méltóságokat is felkérni, hogy ők is külön felterjesztéssel segítsék elő az ügy kedvező elintézését.

Dr. K ó s a Zsigmond kir. ügyész az elnök első propositióját különösen pártolja s a polgármester felkérendő lenne arra, hogy a város is felírjon. előbb meggyőződés szerzetetvén arról, hogy a magasabb osztályba sorozás csakugyan nem történt-e meg.

D o m o k o s Kálmán gazd. tanintézeti igazgató is úgy vélekedik, hogy előbb valamelyik képviselőtől információt kellene szerezni az osztályozás megváltoztatásáról. — Ha ez még nem történt eddig, a pénzügyi bizottság ülései után az idén már nem várható a helyzet javulása.

H a r m a t h Gergely reáliskolai igazgató hozzájárul egészen az elnök javaslatához. Ő úgy van értesülve, egy konkrét esetből következtetve, hogy Debreczen az eddigi lakbér-osztályzatban hagyatott meg.

U n g e r Gusztáv kir. táblai bíró veszélyt lát a késedelemben, ezért gyors cselekvést ajánl. Mindhárom képviselőnek s a pártkörök elnökeinek azonnal írni kell, hogy ha csakugyan nem tétetett át Debreczen magasabb rangosztályba, a költségvetés tárgyalásánál használnak közre ez irányban.

E helyesléssel fogadott felszólalások után az elnök a következőkben foglalta össze az értekezlet megállapodásait:

„Megbizatik az elnök, hogy lehető legrövidebb idő alatt levélben kérje meg a város három országgyűlési képviselőjét, hogy a debreczeni állami tisztviselők kérésének kedvező elintézése érdekében előlegesen újabb lépéseket tegyenek a miniszterelnöknél s a szükséghez képest a költségvetés tárgyalásánál a képviselőházban is legyenek érdekeik szószólói; támogatásra kére senek fel a párt körök elnökei is, kiknek a miniszterelnökhöz intézett f e i r a t m á s o l a t a á t a d a n d ó l e s z ; v é g ü l k e r e s t e s s é k m e g S i m e n f f y I m r e p o l g á r m e s t e r e z i r á n t , h o g y a v á r o s k ö z ö n s é g e e z e n n e k i s é r d e k é b e n á l l ó m o z g a l o m s i k e r é t k ü l ö n f e l i r a t t a l e l ő m o z d i t a n i i g y e k e z z é k .“

Ezzel az értekezlet berekesztett.

A bortörvény végrehajtása.

Debreczen, Október 24.

Gazdaközönségünk, de nem kevésbé a kereskedők és fogyasztók is, teljesen indokolt türelmetlenséggel várják az 1893. évi XXIII. t. cz. végrehajtásáról szóló kormányrendelet megjelenését. A törvény ugyanis ezen rendeletnek tüzte ki feladatát az okszerű pinczekezelés és mustjavítás, az egyes bornemek, a borvidékek s azon szakorganumuk meghatározását, melyek véleménye alapján a borhamisítási kérdésekben a hatóságok intézkedni fognak.

A kereskedelemügyi miniszter, a földműlési, pénz- és belügyi miniszterekkel egyetértőleg, kidolgoztatta a rendelet tervezetét s azt véleményezés végett különböző szaktestületeknek megküldötte. A tervezetet az orsz. gazd. egyesület borászati szakosztálya már tárgyalta s egészben hozzá is járult. A szóban forgó munkálát fontosabb rendelkezéseit a következőkben ismertetjük.

A must javítását illetően a rendelet következőleg intézkedik:

A must okszerű kezelése alatt értendő minden oly eljárás, mely a must minőségét javítja a nélkül, hogy mennyiségét lényegesen szaporítaná, vagy olyan anyagokat vinne bele, melyek az erjedés után is benmaradva, a természetes borban elő nem fordult alkatrészeket tartalmazó italt eredményeznének. Megengedtetik tehát:

I. a must cukrozása tiszta cukorneműekkel, mint raffinált nádcukorral (süvegcsukorral), candis cukorral vagy tiszta szőlő- vagy gyümölcscukorral, töppedt szőlővel, külföldi mazsolaszőlővel, mézzel;

II. a must keverése tiszta, vagy legalább 95 százalékos szeszszel vagy tiszta cognac-kal (borpárlattal);

III. a must süritése befőzés által;

IV. a must lenyálkázása mérsékelt (az elmélet s gyakorlat által az újabb tapasztalatok nyomán elfogadhatónak jelzett csekély mértékű) kénezéssel;

V a must savtalanítása tiszta szénsavas mésszel vagy kálival.

Ennek ellenőrzése szempontjából szűret alkalmazásával a must hatósági vizsgálat tárgya és ezen vizsgálat még az illető szőlőbirtokos termés mennyiségének megállapítására is kiterjedhet.

Okszerű pinczekezeléssel vagy okszerű borkezeléssel elfogadatik minden oly eljárás, mely a bor minőségét javítja a nélkül, hogy minőségét lényegesen szaporítaná, vagy oly anyagokat vinne bele, a melyek természetes borban elő nem fordulnak, vagy a bort természetes jellegéből kivették.

Megengedtetik tehát:

a) a bor szeszszelése tiszta, vagyis legalább 95%-os szeszszel, vagy tiszta cognakkal, azaz borpárlattal;

b) savtalanító szerek alkalmazása (szénsavas mésszel, káli);

c) hiányzó sav pótlása borkövel, vagy borkó-savval;

d) a bor derítése a szokásos derítő szerekkel;

e) mérsékelt (az elmélet s a gyakorlat által az újabb tapasztalatok nyomán elfogadhatónak jelzett csekély mértékű) kénezés;

f) tiszta cukorneműek vagy cukortartalmu anyagok, méz töppedt szőlő (mazsola) alkalmazása akár áterjesztés, akár edes bor készítése czéljából;

g) élesztő használata az áterjesztéshez;

h) különféle borok (természetes borok) keverése, házasítása;

i) minden oly művelet, mint a hevítés, szűrés, szellőztetés, mely a borok konzerválására szolgál s melylyel idegen vagy ártalmas anyagok nem jutnak a borba.

Az I—V. és a)–i) pontokban felsorolt anyagok és eljárások használata és alkalmazása azonban csak oly mennyiség erejéig, illetőleg csak oly mértékben engedtetik meg, a mely a normális bor természetes alkatrészei közötti helyes arányt és összhangot nem zavarja meg.

Minden más anyagnak, mint pl. sácccharinnak, növényi vagy ásványi festőanyagoknak, kátrányfestékeknek, glicerinnek, víznek, zsírat kivonatoknak, szagosító olajoknak vagy egyéb folyadékoknak (borzamatoknak, extractumoknak) stb. a musthoz vagy borhoz keverése feltétlenül tiltva van.

A törvény 3. §-ában előforduló pezsgő, ürmös, törkölybor (csiger, löre) és gyümölcsbor elnevezésekkel jelelt italok forgalma a következőképen határozatik meg:

Pezsgő kizárólag szőlőnedvből, illetőleg természetes borból, esetleg a szokásos „liqueur” hozzáadásával készített oly szénsavdus ital, a melyben a szénsav vagy benne fejlesztetett és visszafolytatott, vagy pedig mesterséges uton vitetett bele.

Ürmös alatt értendő:

a) a főzés utján süritett mustból ürmös hozzáadásával készített borszerű ital (főtt ürmös, edes ürmös);

b) a borból szőlőbogyók vagy szőlőfürtök, ürmös és egyéb fűszerek hozzáadásával hideg uton előállított ital (rác ürmös);

Törkölybor az az ital, a mely a friss szőlőtörkölyben maradt boralkatrészeknek cukros vízzel való kivonása utján áterjesztéssel állitattik elő.

Csiger vagy löre alatt a szőlőtörkölyből hasonló módon, de nem cukrozott, hanem csak természetes vízzel (habár legalább 95 százalékos szesz vagy cognac borpárlat hozzáadásával) előállított ital értendő.

Gyümölcsbornak csakis friss gyümölcs nedvéből természetes erjesztés és utján előállított ital neveztetik.

A gyümölcsbor mindig azon gyümölcs szerint nevezendő el, a melynek nedvéből készül, pl. almabor, körtebor, ribizkebor, cseresnyebor stb.

A megnevezett italok csakis az itt megállapított elnevezés alatt raktározhatók és hozhatók forgalomba.

Forgalomba hozatal czéljából való készletben tartásuk csak külön raktározás mellett engedtetik meg akként, hogy az italok vagy

egészen külön raktárakban, vagy pinczékben, vagy legalább a raktárnak, illetőleg pinczének külön szakaszában helyeztessenek el, az edények pedig, a melyekben ez italok tartatnak, a jelen rendelet szerinti elnevezést tartalmazó jelzéssel láttassanak el.

A borseprő felhasználása csak két módon van megengedve és pedig:

a) vagy akként, hogy a közönségesebb és gyeagebb (természetes) borok a jellegzetes borseprőjére öntetvén ez által zamatosítottassanak,

b) vagy lepárlás utján előállítandó szesz ital (seprúpálinka) készítésére.

Ellenben borseprüből viz vagy bármi más anyag hozzáadásával borszerű italt készíteni és forgalomba hozni feltétlenül tiltva van.

Megállapítja továbbá a tervezet az ország borvidékeit, a melyek nevével a forgalomba hozott borok megjelölendők. A hegyljai borvidék a községek, a többiek a vármegyék s egyes vidékek taxatív felsorolásával állapittatnak meg.

Végül a bor hamis voltára vonatkozó döntő véleményadásra két állandó bizottság szerveztetik és pedig az egyik Budapesten, a másik Kolozsváron.

Irodalom — Művészet.

* Szabad lyceum. Vasárnap tartotta meg Budapestén Ivanovics György elnöklete alatt a Szabad lyceum alakuló közgyűlését Csáky Albin gróf vallás és közoktatásügyi minisztert, Berzevicsy Albert dr. államtitkárt és Klamarik min. tanácsost tiszteletbeli tagjaivá választotta.

Színház.

* Huszonkettedik előadás Szeretetremlő vendégünk, K o m á r o m i Mariska népszínházi tag harmadik és egyelőre utolsó fellépteül, a „S á r g a c s i k ó - t, Csepreghy e je es népszínművét választotta. Erzsikéjével csak megszilárdította a művészetével meghódított tiszteletet, a kedvességével megszerzett, rokonszenvet A tragikus Sautuzza és a dévaj Postás Milka után az egyszerű magyar falusi lányka alakításával sokoldalú tehetségének fényes bizonyítékát adta. Minden mozdulata természetes, elbájoló, minden szava már magában bővös zene H á t m é g d a l a i ! — Gyönyörű sopránjából könnyedén folytak a jó magyar nóták, hol lágyan, andalítón, szivhez szólón, hol vigan, pergőn, gyujtón. Viharos tapsok közt is követelte a közönség minden egyes dal ismétlését és felvonások után lelke-ülten hívta ki többszörösen, mintegy ezzel akarván kifejezni az őhajt, a kiváló művésznőt mielőbb ismét színpadunkon élvezhetni. F e r e n c z i (Csorba Laczi) méltó volt partneréhez. Meleg érzéssel énekelt, különösen a harmadik felvonásbeli betyárnótát és több tekintetben kielégítően játszott. Ugy látszik népszínművekben sokkal inkább otthon érzi magát, mint operettekben. S á n d o r drámai erőt játszott Csorba Mátyást, de a hevesebb kitérő-eknél cserben hagyta orgánuma, míg Hevesi drámai szerepekre különösen alkalmas orgánuma és alakja nem párosultak elegendő játékkal. — hogy tökéletes Bakaj András álljon előttünk. Általános tetszést aratott Krémer a csárdás gazda szerepében. Hetyke betyár gyerek volt R ó z s a h e g y i , ki Bogár Imre dalat jól adta elő. zamatos csárdását Csikinével pedig ismételnie kellett. Mulatságosok voltak Andorfi mint Boltos Iczig, P ü s p ö k i mint pusztabíró, T a p o l c z a i mint ennek fia. Nagy Jóska és N é m e t h i mint a két koldus. Lubricz Julia nagyon is sokat sirt. (1.)

* A színház köréből. A debreczeni színház drámai személyzete jelenleg „F e r n a n d e - t , a Sardon társadalmi drámáját tanulja, még pedig — a mint benünket biztosítanak — nagy ambícióval. A rendkívül érdekfeszítő darabot mintegy tíz éve nem adták Debreczenben, pedig hogy mennyire megérdemli a repertoiron való tartást, — mutatja az, hogy D u s e n a k é p e n „F e r n a n d e ” a legremekesebb és legvonzóbb szerepe. Az ő szerepét itt A r d a y Ida játsza, ki valóságos tanulmányt csinált belőle. — A

szerelmében megcsalódott s ördögi boszút forraló nőt erős realismussal fogja élénk állítani. A czimszerep Cserny Berta kezeiben van; jó szerepökhez jutottak még Lubrincz Julia, Bogyó Ilonka, Tapolczai Dezső és Csiky László. Az előadás csütörtökön lesz. — Mangodínurfelcségek — a mai bemutató — iránt a jegyek kelendőségéből következtetve igen élénk az érdeklődés. A főszerepeket Lubrincz Julia, Horváth Paula, Pálfi Irma, Péchy Kálmán, Sándor Emil és Krémér Jenő fogják játszani. Az újdonságot szerdán ismétlik.

Vegyes hírek.

* Széll Kálmán adomája. Jellemző kistörténetet mesélt el Széll Kálmán a Dunántúli közművelődési egyesület igazgatósági ülésén. A történet a Kerkápoly Károly pénzügyminiszter-ségének idejéből való s a zágrábi pénzügyigazgatóról szól. Kerkápoly egyszer télviz idején szigorú rendeletet küldött a zágrábi pénzügyi igazgatóhoz az adóbehajtások pontos eszközzése tárgyában. A rendeletre a pénzügyi igazgató fölirt Kerkápolynak, hogy télen nem lehet az adót behajtani Horvátországban, mert rosszak az utak. Kerkápoly méltányolta az indokokat, várt néhány hónapot s tavasszal ismét leirt az adóbehajtásokat sürgetvén. Ekkor a pénzügyi igazgató fölirt a pénzügyminisztériumba, hogy most sem lehet behajtani az adót, mert elkezdődött a mező munka. Kerkápoly várt türelmesen még egy pár hónapot és ismét leirt. A pénzügyi igazgató azonban ekkor meg azt írta, hogy most sem lehet behajtani az adót, mert a nyakukon az aratás. Erre Kerkápoly a következő leiratot küldötte a zágrábi pénzügyi igazgatóhoz: „Méltóságodnak több rendbeli felterjesztéséből tudom már, hogy Horvátországban mikor nem lehet az adót behajtani; ezek után azonban kíváncsian várom felterjesztését arra nézve, hogy — mikor lehet hát behajtani az adót Horvátországban?”

* Semsey Andor a Nemzeti Múzeumnak. Semsey Andor, akadémiai tag s a Nemzeti Múzeum tiszteletbeli öre, ki már eddig is oly sokat áldozott a magyar kulturiás czélokra újabbán ismét szép adománnyal gazdagította a Nemzeti Múzeumot. Semsey legújabbán tizenhátezer forint értékű ásványgyűjteményét ajándékozta a Nemzeti Múzeum természetrajzi osztályának.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezdő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelős felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnap délután d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirat hivatalnál október 24-én: Változó, derült hűvös.

A debreczeni állami időjelző állomás. Jelentése. 1893. Október hó 24-én reggeli 7 órakor Hőmérséklet 4.2 C. fok. Légnymomás 764.9 millim. Szélirány Észak. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 1 millim. Ugynezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 13 fok. Legalacsonyabb hőm. 4 fok.

Séta hangverseny a Margit fűdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor.

Okt. 22-én d. e. 10 órakor állami tisztviselők értekezlete a városban.

Október 27. A debr. ker. beteg-segélyező pénztár közgyűlése délelőtt 9 órakor a városban.

November 1. Egyházkertületi közgyűlés.

— Debreczen — egyetemi város. Valóban örvendezünk mi annak, hogy már jelszavá lett az az önértékes mondás, a mely szerint Debreczen nem kér tőle, hanem ajándékoz a hazának egyetemet. Se nem harmadik, se nem negyedik, hanem egyszerűen debreczeni egyetemet hozunk mi létre, ez a tulat gyökeret vert lelkünkben. Mily nagyszerű is lesz Debreczenből a magyar Wittenberg, Göttingát vagy Jenát teremtő, s mily jóleső tudat, hogy az egész Alföld Debreczennek szánta a tudományok e nagy templomát! Legújabbán a beregszászi ev. ref. egyház szavazott meg 500 koronát a debreczeni egyetemre; az esztári egyház, a község és egyesek 82 koronát gyűjtöttek össze ugyane célra. — Épp oly jól esik látnunk, hogy a nemes tanuló ifjuság is érdeklődik a debreczeni egyetem javára. — Az ifjusági könyvtárnak választás alkalmával ugyanis annak öröme, hogy Balthazár Dezső 4. éves theológus lett könyvtárnokká megválasztva, a győztes párt a banket alkalmával 8 frtot gyűjtött össze tagjai között, mely összeget már be is szolgáltatták az illető helyen. Valóban tény, hogy állandó rovatot kell nyitnunk ezeknek az adakozásoknak, míg a concurrens városok Pozsony, Szeged és a többiek hiábavaló deputációkkal alkalmatlankodnak a királynál és a ministereknél, pedig megmondta nekik a közoktatásminiszter, hogy ez a kérdés még most nem aktuális. Nekünk azonban, a kik nem kérünk, de adunk, aktuális és tartunk a Székács József epigrammával, a mely így szól:

„Vizbe esett az orosz, Szt.-Istvánt hívta segélyül,
Megmentlek, szölt az — á m d e m o z o g j
[magad is!]

Érdeklődve várjuk most Debreczen megmozdulását.

— A királynál. Gr. Dégenfeld József, Hajdúvármegye főispánja, továbbá Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán tegnapelőtt este utaztak Budapestre, hogy Ő felsége a király előtt hódoló köszönetüket fejezzék ki az őket újabbán ért kitüntetésekért. A mint tudjuk, gróf Dégenfeld főispán a szent-István rend kis keresztjével, Rásó alispán pedig a kir. tan. czimment ruházattal fel. Ő felsége tegnap délelőtt 10 óra után fogadta kihallgatáson először a főispánt, később az alispánt. Mindkettőjükkel hosszabb ideig beszélgetett s miután kegyelméről továbbra is biztosította őket, visszavonultak. Rásó Gyula alispán még tegnap este a gyors vonattal hazaérkezett, gróf Dégenfeld főispán pedig az éjjeli vonattal.

— Jókai Mór diszpolgári oklevele máttól kezdve pár napig ki lesz állítva a Zádor Lajos ur üzlete kirakatában.

— Mészáros József temetése. Ma délelőtt 10 órakor kísérték örök nyugalomra azt a tisztes agg férfit, a kivel szemben egyáltalán nem szükség hivatkozni a „de mortuis nil nisi bene” közmondására. Minden ott gondolat nélkül odakiálthatjuk a világnak, „álljon elő, ki rosszat tud felőle!” Bizony mindent vesztő kesergő családon kívül nincs senki a világon, ki miatta valaha gyászt ölteni kénytelen lett volna... De hogy mindenki jó embere volt, kivel életében csak egy pillanatra is találkozott legszebben mutatja a végtisztességtelen megjelent ösmérésök serege, melyben a legmagasabb ranguktól kezdve minden osztálynak őszinte kegyelele méltóan volt képviselve. Notabilitások közül ott voltak: Gróf Dégenfeld József főispán Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Simonffy Emil, Komlóssy Dezső, Csattth Zsigmond kir. postafőnök, Lengyel Imre. Tóby István a boldogultnak volt tisztársai, az ügyészi korból dr. Kósa Zsigmond, dr. Simonffy Béla és dr. Dicsőffy Sándor, Nagy Károly, Rottler Béla stb. kir. törvsz. bírák, Márk Endre.

Komlóssy Arthur ügyvédek s még sokan a bírós az ügyvédi korból. Az 1111 sz. háznál tartott gyönyörű gyászimat K. Tóth Kálmán ref. lelkész mondotta s utána a dal-egylet zengett szivreható gyászadalokat. Szem alig maradt szárazon, midőn a gyászoló család fájalmát látta. A menet 3/4-11-kor indult a Kossuth-utcai sirkertbe.

— Találatott. Az I. ker. rendőrkapitányságnál egy esernyő van letéve, melyet valaki néhány nap előtt a színházban hagyott. A városban pedig a kulcsár szobájában két viztató edény van, melyet egyik utczaikuttól vittek be a rendőrök, mint gazdátlan tárgyakat, Mindkettőt átvehetni a nevezett helyeken.

— Egy haláleset rejtélyes körülményei. Mihácz János penészlaki illetőségű legény a mult hétfőn állott be kocsisnak Varjas Istvánhoz. Pénteken kiküldte gazdája a tanyára, honnan szombaton betegen tért haza, görcsök-ről és gyomorfájásról panaszkodott, miért is bevitték a járvány-kórházba, ahol még szombaton délelben meghalt. Mikor boncolni akarták a t. főorvos és a kerületi orvos fején külső sérülés nyomait vették észre, melyekről nem tudták: valaki fejbe ütötte-e Miháczot, vagy kinos fájdalmi között maga vágta-e úgy a falba a fejét, hogy megrepedt. A rendőri boncolást félbe szakították és törvényszéki boncolást rendeltek el a sérülés okának kiderítése végett.

— A regále-megváltás és a városok. Említettük már, hogy az 1893. évtől kezdve az italmérségi jövedéki tiszta jövedelemből az ö-szes városok bizonyos százalékot kapnak az államtól. A törvényhatósági joggal felruházott városok jutaléka a tisztajövedelem 3% a A már folyamatra tett leszámlolási munkálatok alapján a következőleg prelinálta a pénzügyminiszter a városoknak nyújtandó jutalékok összegeit: a) A két zárt város közül (melyek a törvény értelmében már eddig is kaptak jutalékokat) Budapest nyerne 550.000. Pozsony 45.000 frtot. b) A törvényhatósági joggal felruházott városok közül az első árszabási osztályú városok jutaléka, melyek közé tartozik Debreczen is, 204,314 frt, a második árszabályú négy városé pedig 52,313 frt. c) A rendezett tanácsú városok közül az első árszabási osztályú tizenöt város jutaléka 48,518 forintra, a második árszabási tizenhét városé 37983 frtra, a harmadik árszabási ötvenhat városé 52,605 frtra megy.

— A ref. collegiumi gazdasági tanács holnap délután 3 órakor ülést tart a consistoriális ház tanácstermében.

— A Hortobágy pusztá zár alá helyezéséről tulzott, a valóságának meg nem felelő híreket közölt tegnap két helybeli lap. — amely hírek alkalmasok lehetnek a közönség félrevezetésére s megriasztására. Azt írják ugyanis a „D. H.” és a „D.-n”, hogy a Hortobágy összes loállománya elfordult takonykóros esetek miatt miniszteri rendelettel zár alá helyeztetett, a pusztán keresztül szekérrel közlekedni nem lehet s miután a zárlat 60 napig tart majd d. e. 22-én lesz az feloldható; a pusztán lévő loállomány ki van téve az idő viszontagságai s élelem hiánya miatt az elpusztulásnak. — Nem is késnek az illető tudósítók a gazdasági egylet különös figyelmébe ajánlani ezt a rettenetes állapotot, melyen a városi hatóság többé nem, csakis a gazdasági egylet segíthet, ha t. i. speciális intézkedéseket sikerül kieszközölnie Debreczenre nézve a kormánytól. Nagy különbség van pedig a lapok kiszinezett előadása és a dolgok valóságos állapota között. Az előzmények köztudomásúak. A gazdák meneseihez kiosztott városi ménék között a nyáron keresztül tiztakonykóros eset fordult elő. A hatóság minden egyes esetet szabáyszerint bejelentett a miniszternek, ide haza pedig a legmesszebb menő övrendszabályokat foganatosította, főként a ragály féskének nyilvánított Folyó kaszálóban. Mikor a ragályos esetek száma tízre szaporodott, a kerületi állami állatorvos jelentése folyán a földművelési miniszter okt. 2-án kelt leiratával a végrehajtási rendelet 201 §-át alkal-

Atyánk! mindnyájan a szabadsághoz állunk
És e szent szó fénylik, mint kelő nap pirja,
Világos hát az út fegyver igazságunk,
Legyőzve a rabság ördögi vámpirja.

Te, ó Lukácsiu, a románság fénye
Csecsemő korodtól, tanits ki bennünket,
És ez Árpád-hordák gyászos semmiségbe,
Nyomorún ordítva, árnyékként eltűnnek.

Aranykulcs megnyitja a kapukat és be
zárja az ajkakat.

Kinek epés a szája, keserűen izlik annak
minden.

Ezer utja van a menekülőnek, ezer az ül-
dőzőknek.

Pásztor nélkül a birkák nem képeznek
nyájat.

Orosz közmondások.

A magyar hírlapforgalom. A kereskedelmi miniszternek mult évi működéséről legközelebb az országgyűlés elé terjesztendő jelentése hazai hírlapiradalmunk forgalmát mutatja ki a lefolyt esztendőről is. Nemcsak a belföldön szaporodott ugyanis több millióval a postán szállított hírlap-példányok száma, hanem a külföldre is jóval több hazai hírlapot szállított a posta, mint az előző évben; s viszont csökkent a külföldről behozott, különösen pedig a német hírlapoknak a száma. A posta szállított a mult esztendőben összesen 74.5 millió hírlap-példányt (1891-67.9 milliót.) Ebből esik: hazai lapoknak belföldön való szállítására 64 millió (az előbbi évben 58.6 millió); hazai lapoknak külföldre szállítására 3.2 millió (az előző évben 2.6 millió), külföldi lapoknak behozatalára 6.4 millió (az előző évben 6.6 millió). A hazai hírlapiradalom bel- és külföldi forgalma tehát a mult évben 6.8 millió hírlapszámmal való emelkedést, a külföldi lapok behozatala kerek számban kétszáz ezer példányval való csökkenést mutat. Hazánkban megjelent a mult esztendőben 791 (az előző évben 733) hírlap, 68 millió postán szállított példányval. A külföldre szállított 3.2 milliónyi lappéldányból telénél jóval többet, 1.9 milliót Ausztriába vitt a posta (az Ausztriába vitt hazai hírlappéldányoknál a mult évi emelkedés megközelíti a kétszáz ezer példányt.) A magyar hírlapforgalom emelkedése 1891-ben az előző évhez képest 41%, a mult esztendőben majdnem háromszor akkora 11% volt.

Meghaltak.

(okt. 15-től okt. 22-ig.)

Hatvan Piac-utczai város részén: özv. Szikszay Károlyné 72 éves ref. végelgyeng., — özv. Grünvald Józsefné fia Aladár 20 é. izr. tudóvész. Boros Erzsébet fia Sándor 15 hón. ref. béluhur, Szabó Zsuzsána 63 é. ref. veselőb. Szabó Lajos fia Gábor ref. 6 év. agyhártyalob.

Csapó-Péterfia-utczai város részén: — Nagy István 1. Róza 3 1/2 hón. ref. béluhur, Szilágyi Bálint 55 é. ref. agylágyulás, Gerei Mihály 1. Mária 3 é. ref. rms. toroklob, Asztalos Gábor fia István, 2 é. 5 hón. g. kath. béluhur, Bereczki András 65 é. ref. tudólob, Tömöri István leánya Juliánna 3 é. ref. roncs. toroklob, Kántor Bálintné Tóth Erzsébet 36 é. ref. szivbaj. Feisterstein Herman 1. izr. halvas ül., Sztítás András 1. Mária 10 hón. ref. béluhur, Oszterlamm Ernő 71 é. ág. ev. aggkór, Kokas Mihály 80 é. ref. aggkór, Sárközy Gedeon 33 é. ref. hashártyalob, Papp Istvánné Gyurai Erzsébet 47 é. ref. szervi szivbaj.

Kossuth-Varga utczai város részén: Bornyász József fia, halvasz született özvegy Bakó Istvánné, 74 éves ref. aggkór, Nagy Sándor, 78 é. ref. aggkór, Mikolai Irén 1. halvasz, Balog István 1. halvasz, özv. Faragó Ferenczné 83 é. ref. aggkór, Puskás Gábor fia Gábor 1 h. ref. v. sz. gyengé, Nagy Pál kereszt. fia h. sz., Horváth József fia József 2 h. ref. v. sz. gyengéség.

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1893. okt. 24-én.)

Államadósság:	
Magyar aranyjárdék 4% — — —	116.20
vasuti beruházási kötvény 4 1/2% — — —	126. —
koronajárdék 4% — — —	93.45
regále váltásági kötvény 4 1/2% — — —	100. —
Osztrák aranyjárdék 4% — — —	119.50
Egységes állam kötvény 4 1/2% — — —	96.60
Tisza-szegedi 4% -os nyeresémsorsjegy	142.50
Részvények:	
Magyar hitelbank részvény — — —	408. —
Osztrák hitelrészvény — — —	333.80
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	114.25
Sorsjegyek:	
Magyar jelzálogbank 4% -os sorsjegy	127.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3% -os — — —	114.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy — — —	12. —
Osztrák " " " " — — —	18.75
Olasz " " " " — — —	13.50
Bazilika sorsjegy — — —	9.50
Jó-sziv " " " " — — —	3. —
Pénzmozgások:	
Cs. és kir. arany — — — — —	5.90
20 márkás arany — — — — —	12.46
20 frankos arany (Napoleon d'or) — — — — —	10.05
Sovereignes — — — — —	12.63

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreczeni Ellenőr” részére.

Budapest, október 23.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a kereslet is korlátolt maradván. a forgalmazott 15 000 mm lanya irányzat mellett néhány krral olcsóbb árakon talált csak vevőre.

Eladások:

Tiszavidéki 100—80 mm. 7.75 frt. 100—80 mm. 7.77 frt. 200—80 mm. 7.75 frt. 100—80 mm. 7.70 frt. 200—80 mm. 7.80 frt.
3 havi időre.

Rozs 5.80—5.97 1/2 frt.

Zab 7.35—7.65 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek nem változtak.

Tekintettel arra, hogy a külföld, de különösen Amerika tegnap ismét lanyhább árakat jelentett, a mi piacunk is igen lanyhán indult, később azonban kissé javult, amely javulás azonban a délebbi érzett csökkenést berlini jelentésre ismét elvesztett.

Zárlat 1 óra:

	frt
B u z a szept.—okt.	7.27—7.29
márcz.—ápril-ra 1894.	7.62—7.64
R o z s őszre	5.85—5.86
tavasza 1894	6.28—6.32
Tengeri szept.—okt.	4.81—4.83
máj.—júni 1894.	5.02—5.03
Z a b szept.—okt.	7.26—7.30
márcz.—áprilra 1894	6.86—6.88

Zárlat 4 óra:

	frt
B u z a szept.—okt.	7.27—7.29
márcz.—ápril-ra 1894.	7.63—7.65
R o z s őszre	5.82—5.84
tavasza 1894	6.30—6.32
Tengeri aug.—szept.	4.80—4.82
máj.—júni 1894.	5.02—5.04
Z a b szept.—okt.	7.32—7.36
márcz.—áprilra 1894	6.82—6.84

Felmondott: 1000 mm. buza.

Időjárás: száraz, derült, hős.

Debreczeni városi színház.

Idény-bérlet 21. szám. I. Kis bérlet 21. szám.

Páros.

Páros.

Blum és Raoul Toché vigjátéka.

Ma Kedden 1893. évi október 24-én:

itt először:

MANGODIN UR felesége.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták Ernest Blum és Raoul Toché, francziából fordította Fenyéri Mór

Holnap Szerdán, 1893. október 25-én:

itt másodszer:

Mangodin ur felesége.

Vigjáték 3 felvonásban.

M Ü S O R:

Szerdán, Október 25-én: Ugyanaz.
Csütörtökön, Október 26-án: „Fernandé”, színmű Sardoutól.

Pénteken, Október 27-én: „Liliomfi”, bohózat, Szigligeti Edétől.

Szombaton, Október 28-án: „A trapezunti hercegnő”, operette Offenbachtól.

Vasárnap, október 27-én: „Az igmándi kis pap”, Bereczik Árpád népszínműve.

Szerkesztői posta.

Neolog. Jaj hagyja el az istenért! még akkor járnok csak meg. Igaz, hogy szőszegénységre esetleg mutathat, de nem okvetlen, mert lássa, hogy csak egyetlen német példát idézzünk, a német nyelvben pl. t h o r kapu s ugyancsak: h o r botond. Számítlan van ilyen, mindez még a leggazdagabb nyelvekben is, ki beszél mégis azok szőszegénységéről?! Bocssáson meg, de azt kell hinnünk, hogy ő legalább is — k a l a p o s, különben alig tudnók meg magyarul, miért ragaszkodik ugy a f ő v e g szóhoz, melylyel a k o r o n á t (t. i. a szt. koronát) akarja helyettesíteni, nehogy összekeveréssek az új 100 fillér értékű koronával. De hisz akkor a „K o r o n a” kávéház nevét is okvetlen neologizálnia kell... Nos tehát, mit se féljen az összecseréléstől, ez legfeljebb csak tulszórakozott emberen eshetik meg, hogy t. i. 50 krt ért alatta, mikor a szt. k o r o n á r ó l beszélnek. Aztán mért épen f ő v e g g e l, s miért nem akkor már „s i p k a” vagy „k a l p a g” avagy „c s á k ó” (pardon, ekkor meg az i l y e n n e v ü ö k ö r érthet róla) szóval jelöljük a szt. koronát? A f ő v e g — eltaálta, — hason képzésű jó magyar szó, mint az ü v e g és a t é n y l e g. Mint ilyen képzésű szónak alkalmazása ellen tehát s t i l á r i s kifogásunk nincs, hanem mit gondol, mit szólna a becsületes, érdemekben öszült báró V a y Miklós, ha egy szép napon ilyen címzetű levelet kapna: „Nagym. báró V a y Miklós felsőházi elnök, f ő v e g - ö r s t b u r n a k”? Kérem legyünk kegyeletes tisztelettel az aggkór iránt is, ne keserítsük a jó öreg hátralevő napjait. — Localis szempont követeli végre, hogy az érdekes eszmadia társulatot fel ne igazassuk azzal, hogy b i s k e palotáját „K o r o n a” című vendéglőjét — „F ő v e g” kávéháznak írjuk.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai” nyomda és kiadó r.-t

Felolós szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Nyilttér.

Angol királynő szálloda.

Tudomásomra jutott, hogy felőlem azon rosszakaratu hirt terjesztik, mintha én üzletemet másnak szándékoznám átadni; inditva érzem magamat, — a menyiben ily hírek a n. é. közönség bizalmát irányomban csökkentenék, miszerint kinyilatkoztassam, hogy ezen hírek alaptalanok és hogy egyáltalán üzletemet a legnagyobb odaadással és igyekezettel személyesen óhajtom vezetni. Havi bérleteket ebéd és vacsorára készsággal elvállalok. Szükségesnek tartom, hogy tudomásul adjam, miszerint az italok a kávéházban ugyanazon minőségben és ugyanazon árban lesznek kiszolgáltatva, mint az étteremben.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradtam

tisztelettel

Vilmos Lajos.

Schönberger Vilmos
 DEBRECZEN, a városháza alatt
 ———
 leszállított árban ajánlja ———
 férfi, női és gyermek cipő nagy raktárát
 gyermek, fiu, és férfi eszímák, kalapok, norimbergi
 és tajték pipa raktárát. Böröndök, esernyők, nyak-
 kendők és vízmentes posztó halina eszímák.
 Berlini és igen finom nagy posztó kendők,
 vászon, kávésteríték és függönyök nagy választékban.
 1/4 lepedővászon ezeltől 1-10 ft mtrje, most csak 45 kr.

Jutányos, szabott áron

kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél:

— Dívatos női ruhaszövetek, —
 Francia flanelek, Kasán, Moldon,
 legújabb flanel, selyem és bársony

BLUZOK,

színes és fekete selymek,

— mosó velezek, —

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők,

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok

téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztókban.

9292
1893

HIRDETMÉNY.

A Hortobágy puztának a Hortobágy folyón túli része 1893. November 1-től 1894. Január végéig juhok legeltetésére téli legelőül kiadatik.

Olyan juh után, mely a folyó évben a Hortobágy pusztán legelő adóval volt megróva, a téli legelő bér darabonként 8 krban, minden más juh után pedig darabonként 15 krban alapittatik meg. A legelőbér a városi alapítványi pénztárnál fizetendő le, a honnan nyerendő nyugtára az adószámvevőség hajtó czédulát ad.

Hajtó czédula nélkül hajtandó juhok tulajdonosai, valamint azok is, kik a váltott menyiségnél többet hajtának legeltetésre a legeltetési szabályrendelet értelmében bünttetnek.

Vidékről hajtandó juhok a hortobágyi állatorvos által a Kátán megvizsgálandók, addig küllegelőre nem bocsáthatók. — Legelőpénz fevételeire csakis a városi alapítványi pénztári hivatal van feljogosítva.

Téli legelőre hajtandó minden juh a mátai biztosnál bejelentendő a hajtóczédula felmutatása mellett.

Debreczen, 1893. Október hó 19.

A városi tanács.

Legnagyobb raktár, legolcsóbb beszerzési forrás

eredeti gyári árak mellett.

PORCELLÁN-KÁLYHÁK és KANDALLÓK

a continensen elismert legjobb (BUDWEISI) gyártmányban, miűségért és fűtőképességért jótállás,

FRIEDLANDI töltő rendszerű vaskályhák

MEIDINGI rendszerű köpenyes kályhák,

Világító két henger-rendszerű (Kren szabadama)

kályhák köpennyel legnagyobb anyag-megtakarítás mellett, legmagasabb fokú fűtőképességgel,

Szén és fatartó kosarak fényezve.

Kályha-elők bronz és nikl kivitelben.

MOSÓ-, FACSARÓ- és MANGORLÓ-GÉPEK

legtökéletesebb rendszerekben.

Vasbutorok és fürdőkádak.

KONYHA FELSZERELÉSEK, ÉPÜLET és BUTORVASALÁSOK, SZERSZÁMOK, minden iparágakhoz francia és angol gyártmányokban.

TÓTH GYULA vasnagykereskedő
 DEBRECZEN.

